

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/198/2024
Identifikačné číslo spisu:	6024200001
Dátum vydania rozhodnutia:	26.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6024200001.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne 1/ Y. E. H. E. R. V., narodenej XX. R. XXXX, V.Č., L. X/X a žalobkyne 2/ X. E. T., narodenej XX. Y. XXXX, V., L. X/X, obe zastúpené advokátom JUDr. Martinom Dolinajom, Trnava, Halénárska 412/7, IČO: 46 078 932, proti žalovanému U. T., narodenému XX. E. XXXX, A., H. X. XXXX/X, zastúpenému advokátkou JUDr. Kornéliou Múkerovou, Banská Bystrica, ČSA 25, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 12C/3/2023, o dovolaní žalobkyní 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/1/2024 zo 14. februára 2024, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobkyne 1/ o d m i e t a.

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/1/2024 zo 14. februára 2024 v časti týkajúcej sa žalobkyne 2/ a uznesenie Okresného súdu Zvolen č. k. 12C/3/2023-302 zo 14. novembra 2023 a vec v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Rozhodnutie súdu prvej inštancie

1. Súd prvej inštancie koná o žalobe na ochranu osobnosti, ktorou sa žalobkyne 1/ a 2/ domáhajú, aby žalovaný nevstupoval na označené pozemky v katastrálnom území V. zapísané na LV č. XXX, aby sa žalovaný nepribližoval k žalobkyni 1/ a k žalobkyni 2/ na vzdialenosť menšiu ako 10 metrov a iné.

2. Okresný súd Zvolen uznesením č. k. 12C/3/2023-302 zo 14. novembra 2023 konanie zastavil v časti týkajúcej sa žalobkyne 2/ (výrok č. I), žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni 2/ nepriznal. (výrok č. II).

3. Uznesenie odôvodnil podľa § 62 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) tým, že žalovaná 2/ nemá procesnú subjektivitu. V posudzovanej veci konal o návrhu žalobkyne 1/ a žalobkyne 2/ na nariadenie neodkladného opatrenia, pričom Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací uznesením č. k. 11Co/13/2023-79 z 10. februára 2023 v časti týkajúcej sa žalobkyne 2/

uznesenie Okresného súdu Zvolen zrušil a konanie (o neodkladnom opatrení) voči nej zastavil z dôvodu nedostatku procesnej subjektivity na podanie návrhu neodkladného opatrenia voči žalovanému.

4. V časti týkajúcej sa žalobkyne 2/ nie sú na konanie splnené procesné podmienky podľa § 61 CSP vzhľadom na § 8, § 9 a § 26 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) a § 27, § 31 ods. 2 Zákona o rodine. V posudzovanej veci maloletá žalobkyňa 2/ nemala na podanie žaloby procesnú subjektivitu, pretože žaloba nie je vzhľadom na vek žalobkyne 2/ primeraná jej rozumovej a vôľovej vyspelosti. Žalobkyňa 1/ je matka maloletej žalobkyne 2/ a žalovaným je otec maloletej žalobkyne 2/. Žalobkyňa 1/, ktorá v mene žalobkyne 2/ splnomocnila na zastupovanie v konaní advokátsku kanceláriu, nemôže v zmysle § 31 ods. 2 Zákona o rodine zastupovať žalobkyňu 2/ v súvislosti s podaním žaloby voči žalovanému ako druhému rodičovi žalobkyne 2/, pretože dochádza ku kolízii záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom, čo znamená, že žalobkyňu 2/ môže zastupovať vo veci podania žaloby len kolízny opatrovník ustanovený v zmysle § 60 a § 61 Zákona o rodine.

Rozhodnutie odvolacieho súdu

5. Žalobkyne 1/ a 2/ podali prostredníctvom právneho zástupcu proti uzneseniu súdu prvej inštancie v zákonom stanovenej lehote odvolanie, ktorého prípustnosť odvodili z ustanovenia § 357 písm. a) CSP. V odvolaní žalobkyne žiadali, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Žalobkyňa 1/ a žalobkyňa 2/ v zastúpení matkou (žalobkyňou 1/) sa žalobou domáhajú ochrany pred násilným správaním žalovaného a to prostredníctvom inštitútu zákazu priblíženia podľa Občianskeho zákonníka, ktorý je odlišný od inštitútu zákazu styku podľa Zákona o rodine. Iné súdy ustanovujú kolízneho opatrovníka a o samotnom návrhu konajú a rozhodujú. Sú aj súdy, ktoré akceptujú procesnú situáciu, kedy matka splnomocnila na podanie žaloby (neodkladného opatrenia) v mene svojho maloletého dieťaťa, proti otcovi dieťaťa (žalovanému), advokátsku kanceláriu a o samotnom návrhu súdy konajú a rozhodujú.

6. Na strane žalobkyne 2/ nebol nedostatok procesnej podmienky, ale nedostatok procesnej spôsobilosti podľa § 68 CSP, ktorý je zhojený akceptovaním žalobkyne 1/ ako zákonného zástupcu, alebo ustanovením kolízneho opatrovníka v zmysle § 68 ods. 1 CSP. Tento nedostatok nie je možné odstrániť v priebehu odvolacieho konania. Okresný súd Zvolen podľa žalobkyň vec nesprávne právne posúdil, keď zistil nedostatok procesnej podmienky podľa § 61 CSP. Žalobu mohla podať v mene žalobkyne 2/ aj žalobkyňa 1/, ktorá je nositeľkou rodičovského práva a môže zastupovať svoje maloleté dieťa podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine. Vzhľadom na predmet konania môže žalobkyňu 2/ zastupovať aj bez ustanovenia kolízneho opatrovníka. Okresný súd Zvolen mohol ustanoviť kolízneho opatrovníka sám. Pokiaľ by žalobkyňa 1/ mohla zastupovať žalobkyňu 2/ pri podaní žaloby, právnym procesným postupom Okresný súd Zvolen maloletej žalobkyne 2/ neustanovil kolízneho opatrovníka, čím znemožnil uplatňovať procesné práva v konaní žalobkyne 2/.

7. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací príslušný na rozhodnutie o odvolaní po zistení, že žalobkyňa 2/ nedisponuje procesnou spôsobilosťou na podanie odvolania, odvolací súd odvolanie odmietol ako neprípustné podľa § 386 písm. b) CSP z dôvodu, že odvolanie bolo podané neoprávnenou osobou. Predmetom konania je spor na ochranu osobnosti a žalobkyňa 2/ je samostatná strana sporu, ktorá netvorí so žalobkyňou 1/ nerozlučné spoločenstvo. Každá žalobkyňa koná sama za seba (§ 76 CSP), petit žaloby sa vzťahuje na žalobkyňu 1/ a žalobkyňu 2/ samostatne. Vzhľadom na samostatné procesné spoločenstvo odvolací súd odvolanie žalobkyne 1/ odmietol, pretože podľa § 359 CSP odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Napadnutým rozhodnutím žalobkyňa v rade 1/ nie je dotknutá a odvolanie podala ako neoprávnená osoba.

8. Odvolací súd sa ďalej pri skúmaní podmienok odvolacieho konania zaoberal tým, či má žalobkyňa 2/ procesnú subjektivitu, aby v konaní vystupovala ako samostatná strana podľa § 61, § 62 a § 68 ods. 1 a 2, § 69 CSP, § 9, § 23 a § 27 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa § 31 ods. 2 a ods. 4 Zákona o rodine a dospel k záveru, že žalobkyňa 2/ je maloleté dieťa, ktoré nemá spôsobilosť konať ako samostatná strana v spore na ochranu osobnosti, vzhľadom na svoj vek nespĺňa hmotnoprávnu

podmienku spôsobilosti na právne úkony uvedenú v § 9 Občianskeho zákonníka a zastupovanie maloletého dieťaťa, vzhľadom na § 27 ods. 1 Občianskeho zákonníka upravuje Zákon o rodine. Z toho dôvodu sa nepoužije právna úprava § 69 CSP o ustanovení procesného opatrovníka fyzickej osobe, ktorá nemôže samostatne konať pred súdom a nemá zákonného zástupcu. Žalobkyňa 1/ je síce zákonným zástupcom žalovanej 2/ a je zrejmé, že príslušný súd v konaní vo veci starostlivosti o maloleté deti rozhodol o zverení žalobkyne 2/ do osobnej starostlivosti žalobkyne 1/, vzhľadom na predmet sporového konania však zastupovanie žalobkyne 2/ žalobkyňou 1/ iba na základe rozhodnutia o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti matke nepostačuje. V posudzovanej veci nemôže byť žalobkyňa 2/ zastúpená ani jedným z rodičov, pretože je tu vzhľadom na predmet sporu, zjavná kolízia záujmov medzi žalobkyňou 1/ a žalovaným, ako rodičmi žalobkyne 2/. Z uvedeného dôvodu žalobkyňa 1/ nemohla splnomocniť advokáta na zastupovanie žalobkyne 2/ a nemožno mať za to, že by išlo o odstrániteľnú prekážku, ktorú možno v tomto konaní dodatočne odstrániť rozhodnutím o ustanovení opatrovníka v zmysle § 111 písm. f) v spojení s § 117 zákona č. 161/2015 Z. z Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). Krajský súd v Banskej Bystrici uzavrel, že neodstrániteľná vada konania o žalobe, ktorú podala žalobkyňa 2/ spočívajúca v tom, že žalovaná 2/ nemá procesnú subjektivitu, trvá od začiatku konania a nemožno ju odstrániť dodatočne. Uvedená vada zaťažuje aj odvolanie, podané žalobkyňou 2/. Z dôvodu, že odvolanie bolo podané neoprávnenou osobou, Krajský súd v Banskej Bystrici aj odvolanie žalobkyne 2/ odmietol.

Dovolanie žalobkyne 1/ a 2/

9. Proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici podali dovolanie žalobkyne 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolateľky 1/ a 2/“) podľa § 420 písm. f) CSP, a to pre nesprávne odmietnutie odvolania a pre nepreskúmateľnosť uznesenia odvolacieho súdu a podľa § 420 písm. e) CSP, lebo potenciálne rozhodoval nesprávne obsadený súd a funkčne nepríslušný súd.

10. Uviedli, že podaním z 2. mája 2023 podali Okresnému súdu Zvolen podnet na ustanovenie kolízneho opatrovníka, aby tak žalobkyňa 2/ bola v konaní o žalobe zastúpená kolíznym opatrovníkom. Následne tento podnet na ustanovenie kolízneho opatrovníka predložili žalobkyne prostredníctvom svojho právneho zástupcu Okresnému súdu Zvolen opakovane, a to ako súčasť repliky z 24. júla 2023 (konkrétne bod 50 až 54 uvedenej repliky).

11. Dovolateľky sú právneho názoru, že žalobu a na tom istom princípe aj odvolanie mohla v mene žalobkyne 2/ podať aj žalobkyňa 1/, resp. za tým účelom žalobkyňou 1/ splnomocnená advokátska kancelária, lebo:

a) žalobkyňa 1/ je nositeľkou rodičovského práva aj povinností sústavne a dôsledne sa starať o zdravie a všestranný vývin maloletej dcéry (žalobkyne 2/) [§ 28 ods. 1 písm. a) a ods. 2 Zákona o rodine] - vo význame, že žalobou a odvolaním žalobkyňa 1/ len vykonáva svoje právo smerujúce k ochrane zdravia a všestranného (v každom prípade zdravého) vývinu maloletej žalobkyne 2/ čo je v súlade s najlepším záujmom maloletej žalobkyne 2/;

b) žalobkyňa 1/ je nositeľkou rodičovského práva a má povinnosti zastupovať svoje maloleté dieťa (žalobkyňu 2/) podľa § 28 ods. 1 písm. b) a ods. 2 Zákona o rodine, kde jediným obmedzením v zastupovaní je sledovanie najlepšieho záujmu dieťaťa (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. februára 2021 sp. zn. 3Cdo/91/2019).

12. Súčasťou rodičovských práv a povinností, zásadne patriacich obom rodičom dieťaťa je totiž podľa zákonného výpočtu aj zastupovanie dieťaťa, pričom takéto práva patria obom rodičom dieťaťa a jediným zákonom ustanoveným obmedzením pri ich výkone je nutnosť chránenia záujmov dieťaťa [§ 28 ods. 1 písm. b) a ods. 2 Zákona o rodine]. Nemožnosť zastupovania dieťaťa žiadnym z rodičov s potrebou ustanovenia na jeho zastupovanie kolízneho opatrovníka však platné právo ustanovuje (§ 31 ods. 2 Zákona o rodine) len v prípadoch možného rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom (a to buď medzi oboma rodičmi na jednej a dieťaťom na druhej strane alebo medzi dieťaťom a tým rodičom, ktorý by ho mal zastupovať, a ktorého by z výkonu takého zastúpenia mal diskvalifikovať hroziaci alebo aj reálne existujúci rozpor záujmov), alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom

navzájom (prípady, v ktorých by sa ten istý rodič zastupujúci viac maloletých detí musel potenciálne rozhodovať, záujem ktorého zo svojich detí uprednostní pred záujmom dieťaťa iného).

13. Pre posúdenie možného rozporu medzi konaním rodiča (žalobkyne 1/) a najlepším záujmom dieťaťa (žalobkyne 2/) je nutné poukázať na skutkové tvrdenia a dôkazy, ktoré žalobkyňa 1/ bola schopná doložiť prvostupňovému súdu (viď samotný spis 12C/3/2023, napr. žaloba z 12. januára 2023 a jej prílohy, odvolanie z 28. januára 2023 a jeho prílohy, replika žalobkyní z 24. júla 2023 a jej prílohy), z ktorých podľa dovolateľiek vyplýva, že žalovaný má násilnícku povahu, bol viacrozmerné odsúdený pre násilnú trestnú činnosť, resp. priestupkovo sankcionovaný taktiež za agresívne a hrubé správanie často pod vplyvom alkoholu, že má problémy s alkoholom, že fyzicky napadol žalobkyňu 1/ aj v prítomnosti žalobkyne 2/, že sa vyhrožoval zabitím žalobkyne 1/ aj žalobkyne 2/. Fyzicky napadol aj matku žalobkyne 1/ a tiež iné jemu blízke osoby (brat, ujo, otec), vytváral v domácnosti žalobkyní atmosféru strachu a stresu, čím zasahoval do duševnej a telesnej integrity nielen žalobkyne 1/ ale aj žalobkyne 2/.

14. Dovolateľky poukázali na viaceré typy súdnych konaní, v ktorých súdy až po podaní návrhu/žaloby jedným z rodičov na súd, ustanovia maloletému kolízneho opatrovníka - napr. v konaní o vymoženie výživného.

15. Záverom uviedli, že z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 15. apríla 2021 č. k. III. ÚS 22512020-36, dávajú do pozornosti dovolaciemu súdu, že aplikácia procesných noriem, ktorá vedie k procesnému rozhodnutiu, je vo svojej podstate na strane jednej nemeritorným právnym posúdením, no na strane druhej je aj procesným postupom tak, ako ho predpokladá § 420 písm. f) CSP. Pre úplnosť žalobkyne zdôraznili, že toto dovolanie podávajú obe. Žalobkyňa 1/ titulom výkonu vlastného rodičovského práva (a povinnosti) podľa § 28 ods. 1 písm. a) Zákona o rodine sústavne a dôsledne sa starať o zdravie a všestranný vývin maloletého dieťaťa - žalobkyne 2/, čoho naplnenie vidí žalobkyňa 1/ práve v ochrane zdravého psychického a fyzického vývinu žalobkyne 2/ pred ohrozením vyplývajúcim zo správania žalovaného realizovanej prostredníctvom žaloby, odvolania a tohto dovolania. Žalobkyňa 2/ [zastúpená žalobkyňou 1 v zmysle § 28 ods. 1 písm. b) Zákona o rodine] titulom domáhania sa ochrany jej života, zdravia, osobnosti a jej zdravého vývinu, čo predstavuje práva, ktorých nositeľom je samotná žalobkyňa 2/ (čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, čl. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a pod.).

16. Dovolateľky na základe uvedeného navrhli, aby dovolací súd rozhodol tak, že uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/1/2024 zo 14. februára 2024 zruší a vec vráti Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie a rozhodnutie. Alternatívne, aby uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/1/2024 zo 14. februára 2024 a uznesenie Okresného súdu Zvolen č. k. 12C/3/2023-302 zo 14. novembra 2023 v celom rozsahu zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Zvolen na ďalšie konanie a rozhodnutie. Žalobkyne majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

17. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

Posúdenie veci dovolacím súdom

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v zmysle § 35 CSP, po zistení, že dovolanie podali žalobkyňa 1/ a 2/ prostredníctvom advokáta dňa 11. mája 2014, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne 1/ je potrebné odmietnuť, pretože nejde o oprávnenú osobu na podanie dovolania lebo nejde o dovolateľku, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) - konanie bolo Okresným súdom Zvolen zastavené v časti týkajúcej sa žalobkyne 2/, následne bolo dovolacím súdom odvolanie žalobkyne 1/ odmietnuté podľa § 359 CSP.

19. Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto oprávneného prostriedku - či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je

dovolanie prípustné (objektívna prípustnosť dovolania je vymedzená ustanoveniami § 420 a § 421 CSP). Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie - či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie. Skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska objektívneho nasleduje až po skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania; pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie nie je subjektívne prípustné, nepristúpi už k skúmaniu prípustnosti dovolania z hľadiska ustanovení § 420 a § 421 CSP.

20. Podľa § 447 písm. b) CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou. V súlade s citovaným ustanovením zákona dovolací súd dovolanie žalobkyne 1/ odmietol.

21. K dovolaniu žalobkyne 2/ dovolací súd konštatuje, že v dovolacom konaní ju zastupuje advokát na základe plnej moci, ktorú udelila jej zákonná zástupkyňa - matka (zároveň dovolateľka 1/ v spore).

22. Podľa § 61 CSP, procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti, inak ten, komu ju zákon priznáva.

23. Podľa § 62 CSP, ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví.

24. Podľa § 67 CSP každý môže pred súdom samostatne konať v rozsahu, v akom má spôsobilosť na právne úkony.

25. Podľa § 68 ods. 1 CSP, v rozsahu, v akom nemá fyzická osoba spôsobilosť samostatne konať pred súdom, koná za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník.

26. Podľa § 68 ods. 2 CSP, procesný opatrovník je osoba ustanovená z dôvodov uvedených v tomto zákone súdom, ktorý spor prejednáva a rozhoduje.

27. Podľa § 69 CSP, súd ustanoví procesného opatrovníka fyzickej osobe, ktorá nemôže samostatne konať pred súdom a nemá zákonného zástupcu. Rovnako postupuje, ak zákonný zástupca nemôže za fyzickú osobu konať alebo ak je nečinný.

28. Podľa § 23 Občianskeho zákonníka, zastúpenie vzniká na základe zákona alebo rozhodnutia štátneho orgánu (zákonné zastúpenie) alebo na základe dohody o plnomocenstve.

29. Podľa § 27 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto je zákonným zástupcom maloletého dieťaťa, upravuje Zákon o rodine.

30. Podľa § 31 ods. 2 Zákona o rodine (zákon č. 36/2005 Z. z.), žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať (ďalej len „kolízny opatrovník“).

31. Podľa § 31 ods. 4 Zákona o rodine, na ustanovenie kolízneho opatrovníka sa primerane použijú ustanovenia § 60 a § 61. Funkcia kolízneho opatrovníka zaniká ukončením konania alebo vykonaním právneho úkonu, na ktorého účely bol ustanovený. Podľa § 60 ods. 1 a 2 Zákona o rodine okrem prípadov podľa § 39 ods. 3 a § 57 ods. 4 súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka aj vtedy, ak je to potrebné z iných dôvodov a zároveň je to v záujme maloletého dieťaťa. Súd môže podľa odseku 1 ustanoviť za opatrovníka aj obec.

32. Podľa § 61 ods. 1 a 2 Zákona o rodine opatrovník je povinný vykonávať svoju funkciu v záujme maloletého dieťaťa. Súd vymedzí rozsah práv a povinností opatrovníka tak, aby bol splnený účel, na ktorý bol opatrovník ustanovený, a aby boli dostatočne chránené záujmy maloletého dieťaťa.

33. Procesná subjektivita sa odvíja od spôsobilosti mať práva a povinnosti. Inak ju má len ten, komu ju zákon výslovne priznáva. Pri fyzických osobách spôsobilosť mať práva a povinnosti vzniká narodením a zaniká smrťou (§ 7 Občianskeho zákonníka).

34. Spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (spôsobilosť na právne úkony) vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou. Plnoletosť sa nadobúda dovŕšením osemnásteho roku. Pred dosiahnutím tohto veku sa plnoletosť nadobúda len uzavretím manželstva. Takto nadobudnutá plnoletosť sa nestráca ani zánikom manželstva ani vyhlásením manželstva za neplatné (§ 8 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka).

35. Podľa § 9 Občianskeho zákonníka, maloletí majú spôsobilosť len na také právne úkony, ktoré sú svojou povahou primerané rozumovej a vôľovej vyspelosti zodpovedajúcej ich veku.

36. Z obsahu súdneho spisu nesporne vyplýva, že matka maloletej ako jej zákonná zástupkyňa opakovane prostredníctvom advokáta žiadala súd prvej inštancie, aby žalovanej 2/ - jej maloletej dcére - ustanovil v tomto súdnom konaní opatrovníka, pretože sa správne domnievala ako zainteresovaná osoba v spore, že maloletú v súdnom konaní nemôže zastupovať (napr. podanie z 25. júla 2023, l. č. 243 listinného súdneho spisu).

37. Dovolací súd dospel k záveru, že nižšie súdy nesprávne postupovali, keď konanie v časti týkajúcej sa žalovanej 2/ zastavili bez toho, aby jej v súlade s § 31 ods. 2 Zákona o rodine ustanovili kolízneho opatrovníka, lebo v tomto prípade ide nesporne o taký druh sporu (ochrana pri domácom násilí), v ktorom žiaden z rodičov (zákonných zástupcov) nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, keďže podľa obsahu žaloby dochádza k rozporom medzi rodičmi maloletej a aj k rozporu medzi záujmami rodičov a maloletým dieťaťom. Je nesporné, že aj žalovaná 2/ má procesnú subjektivitu, avšak nie je plnoletá, preto nemôže procesne konať samostatne, ale len prostredníctvom zákonného zástupcu alebo opatrovníka. V tejto veci je zastúpenie zákonným zástupcom vylúčené podľa § 34 Zákona o rodine, preto musí mať maloletá v konaní kolízneho opatrovníka. Po ustanovení kolízneho opatrovníka má samotný kolízny opatrovník možnosť zvážiť aj to, či bude v konaní pokračovať a akým spôsobom. Za tejto situácie je potrebné uzavrieť, že matka ako zákonná zástupkyňa maloletej, uskutočnila v záujme ochrany maloletej všetky procesné úkony vrátane podania žaloby. Neznamená to však automaticky, že maloletá bude napokon v spore aj úspešná.

38. Vzhľadom k uvedenému rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici bolo potrebné v časti týkajúcej sa žalobkyne 2/ zrušiť, a to v spojení s uznesením súdu prvej inštancie č. k. 12C/3/2023-302 zo 14. novembra 2023 a vec vrátiť na ďalšie konanie Okresnému súdu Zvolen.

39. O trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie podľa § 453 ods. 3 CSP (ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania).

40. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

41. Toto uznesenie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.